

Bomen in Westlands kustgebied

De gemeente Westland is een deel van 'het Westland', een gebied dat deels door de zee is geschapen. Deze gemeente bestond vroeger vooral uit duin en moeras, dus was er een grote variatie aan groen. Nu is de gemeente Westland geïndustrialiseerd; 90 % is verhard en bebouwd. Welke beplanting is nu geschikt voor dit deel van Nederland?

Auteur: Aad van Uffelen

Aan de kust liggen duinen en het 95 hectare grote Staelduinse bos. Dit bos is na 1850 door jonkheer Van Rijckevorsel als rivierduinbos aangelegd; het is een loofbos op oude estuariumduinen. De jonkheer jaagde niet graag in de duinen; daarom liet hij het bos aanleggen. Er groeien beuken, eiken, populieren, woekerende esdoorns en vele soorten struiken. Vroeger was het een geriefbos; de productieboomen zijn nog te herkennen. Het bos wordt genoemd als 'aardkundig monument'.

Bomen in Westland

Het bomenbestand in Westland is schraal. Er is slechts 25 vierkante meter openbaar groen per inwoner en er zijn maar vier bomen per hectare; het is dus een kale gemeente. Een uitdaging voor veel bomen is de zoute zeewind, die vaak enkele kilometers landinwaarts komt. Het zout kan schade toebrengen aan gevoelige bomen zoals de beuk. In het duindorpje Ter Heide vind je nauwelijks bomen.

Bijna alle bomen die hier ooit groeiden, zijn de laatste twee eeuwen omgezaagd ten behoeve van de tuinbouw. Westlanders hebben vroeger veel zand, met de hand geschept, in schuiten vervoerd door zelf gegraven sloten. Dit deed men om zee-kleigrond te mengen met zand, zodat de grond beteelbaar werd. Samen met het gunstige klimaat zorgde dit voor het succes van de tuinbouw. Het golvende landschap werd dus vlak geschraapt en ontdaan van bomen, en rond 1960 was er de

8 min. leestijd

SORTIMENT

glazen stad, 3300 hectare glas, inmiddels deels verdwenen. In 1900 stonden er nog elzenhagen rond de tuinpercelen als windvanger, maar de mooie rijen populieren en elzen zijn verdwenen en de meeste sloten zijn gedempt.

Huidig sortiment bomen

De meest voorkomende bomen in straten, langs wegen en sommige slootkanten zijn es, linde, els, berk, platan, meidoorn, populier, wilg, esdoorn, knotwilg, iep, haagbeuk en kastanje; een sober geheel, waarin de es de dominante soort is, gevolgd door de els.

Er zijn weinig naaldbomen, terwijl die hier wel goed groeien. Ook is er een aantal mammoetbomen te vinden. Opvallend is de kandelaberkwaal: bomen die men te groot vindt, worden rigoureuus gesnoeid (gekandelaberd) en verliezen hun mooie vorm voor eeuwig. Alleen pruikenkoppen resteren. Met de staat van veel bomen is het droevig gesteld. Dat is het gevolg van foute aanplant in het verleden, toen bomen in een kuub zand in een versteende straat werden geperst, te dicht op huizen, leidingen etc. Het werden miezerbomen. Zorgelijk zijn de essentaksterfte en de kastanjeziekte; naar schatting zullen minstens 7000 bomen hierdoor het loodje leggen.

Klimaatbestendige bomen voor de kust

In de nieuwe plantenlijst ga ik uit van boomsoorten die klimaatbestendig zijn aan de zeekust (tot 9 km landinwaarts) en niet gevoelig voor onbehandelbare boomziekten. Ik deel de kust op in vier zones. Langs de kust is veel zoute zeewind; op 6

km afstand is veel meer mogelijk qua keuze van soorten. Voor succes zullen we ook werk moeten maken van de groeivoorwaarden per boomsoort: bodem, water, lucht, voeding, licht, temperatuur en luchtvochtigheid. De zeewind, zoute lucht, de grondwaterstand en mogelijke temperatuurstijging zijn medebepalend voor een nieuw sortiment bomen. De lijst omvat al 160 soorten. Bij aanplant moet er evenwicht zijn tussen vorm, kleur, hoogte en onderbeplanting. Verschillende locaties krijgen zo een eigen identiteit en het groenbeeld wordt verrassender. Verder van de kust af wordt de soortvariëteit dus groter en dat versterkt de ruimtelijke beeldkwaliteit. Dit principe kan men langs de hele kust toepassen.

Criteria bij de keuze van soorten

In de kuststrook, dus ook in Westland, is vaak harde zeewind en zoute lucht. Westland heeft veel luchtverontreiniging, fijn stof, veel vrachtverkeer, diverse grondsoorten, een variabele grondwaterstand, een hoge bebouwingsgraad en industrialisering en er is luchtvervuiling uit Europoort. Ook neerslag, temperatuur (minimum, maximum) en het aantal zonuren en groeidagen (afhankelijk van licht en temperatuur) zijn bepalend. De beplantingskeuze is toekomstgericht met variatie in soorten en leeftijd. En als men de plantafstand per soort varieert, is er minder kans op grootschalige uitval door aantasting of ziekten. Bij aanplant in rijen is variëren met diverse soorten verstandig. Ook kan men een relatie zoeken met het omgevingsgroen, en zorgen voor geschikt groen voor vogels en natuurlijke vijanden van de boombelagers. Door gebruik te

maken van de omgeving, ontstaat een ruimtelijk en natuurlijk beeld en wordt het geheel ook ecologisch sterker. Enkele gevoelige soorten kunnen op beschutte plaatsen toch worden geplant, waardoor ook van hun schoonheid kan worden genoten. Het is misschien wat onconventioneel, maar ik denk dat het zal werken.

Klimaatbestendige bomen

Kust: eerste zone tot 1 km, 20 soorten

Naaldbomen vormen de dominante soort in de eerste rij vanaf zee. Maar in combinatie met *Alnus*, *Hippophae*, *Amelanchier*, *Betula*, *Eleagnus*, *Tamarix*, *Rosa pimpinellifolia*, *Sambucus nigra*, *Crataegus monogyna*, *Salix repens* en lage duingewassen e.d. ontstaat al snel een boeiend geheel. Hoe verder van de zee, hoe meer variatie aan bomen.

Alnus glutinosa, grauwe of zwarte els

De els groeit al eeuwen in Westland langs wegen en bij het water; ook op slechte grond, want hij wortelt oppervlakkig. In vochtige duinvalleien zie je de els soms ook. In Westland is hij bekend als windbreker, in een groep, als randbeplanting en in (natte) bermen. Hij kan tegen (zee)wind, maar houdt niet van luchtverontreiniging. Het blad van de zwarte els is omgekeerd eirond. Mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten op dezelfde boom; hij bloeit voor het blad komt. Het is een windverstuiver. In februari zijn de knoppen mooi blauw, de mannelijke katjes eerst geel, daarna donker, zo'n 5-10 cm lang en hangend. De zaden worden door sijsjes gegeten. Ze zitten in elzenproppen die eerst groen, later bruin zijn en verspreiden zich vooral

Heel Westland stond vroeger vol met windbrekende rijen elzen of populier. Vooral elzen waren geliefd. Ze werden op 4 tot 6 meter hoog geknot. Deze elzenrijen zijn zeldzaam geworden, maar langs de Wateringseweg in Poeldijk staat er nog een langs een oud tuinderslaantje. Zaden verspreiden zich via water, dus ook dat hielp mee om de els te verspreiden.

Het is opvallend hoe goed naaldbomen als *Pinus* en *Ceder* in Westland groeien, tot bij de duinen. Verspreid over Westland staat er een flink aantal, soms solitair, soms met een paar bij elkaar. Vaak zijn dit bomen van 40 tot 50 jaar oud. De groep op de foto staat in Naalddijk aan de Dijkweg. Vroeger reed hier de stoomtram langs. Naaldbomen zoals *Pinus nigra* groeien verrassend goed in de gemeente Westland; ze zijn er alleen schaars. Ze verdragen de zeewind goed, het zijn bijzonder goede luchtreinigende bomen door de ruwe bladstructuur en ze zijn altijd groen.

Alnus glutinosa, restant van oude tuindersbomen, nu zeldzaam in Westland. Dit bosje groeit in Monster.

Deze *Pinus* groeit vlak achter de duinen in Monster.

Pinus nigra nigra. Deze boom zien we veel te weinig in Westland.

Tilia europaea, leivorm. Deze rij bij de molen van Wateringen is mogelijk de oudste rij *Tilia* van Westland. 90 jaar, 110, 125 jaar oud?

via water. Een els wordt meer dan 15 m hoog. *Hippophae rhamnoides*, duindoorn
De zonninnende duindoorn, een heester, is breed verspreid en groeit al sinds het ontstaan van Westland in de duinen. Het is een xerofyt (past zich aan omstandigheden met weinig vocht aan). Hij heeft een voorkeur voor kalkrijke open duinen. Het is een bladverliezende heester met gedoornde takken, maar er zijn ook doornloze soorten. Hij heeft langwerpige zilverwitte bladeren en wordt tot 5 m hoog. Het is een tweehuizige windbestuiver. De wortels geven veel opschot. Duindoorn is een waardplant voor veel soorten vlinders. In combinatie met *Pinus*, *Alnus* en andere duinflora komt hij mooi tot zijn recht. Duindoorn heeft veel medicinale kwaliteiten; de geel-oranje-rode eetbare bessen zijn gezond.

***Pinus nigra nigra*, den**

Groenblijvende naaldbomen zoals spar en den doen het dicht langs de Westlandse kust prima, maar er staan er weinig. Deze zonnekoningen horen van oudsher thuis in Westland. Het zijn uitstekende luchtreinigers en aangezien Europaort vlakbij ligt en de lucht in Westland niet schoon is, vormt een strook naaldbomen een goede eerste zuiveringslijn. *P. nigra* komt uit Zuid-Europa tot Azië. Hij kan een hoogte van wel 30 m bereiken, maar zal dat langs de kust niet doen; daar is 20 m al mooi. Met zijn zwarte schors, uitwaaierende kroon en donkergroene naalden valt hij op. De vrouwelijke bloemen zijn rood; ze bloeien in mei en de kegels zijn pas na twee jaar rijp. Een van de redenen waarom de Oostenrijkse den ooit in de duinen werd aangeplant, was het vasthouden van het zand.

Andere soorten voor de eerste zone:

Abies (zilverspar), *Acer* (esdoorn), *Alnus* (Italiaanse els), *Amelanchier* (Amerikaanse krentenboom), *Crataegus laevigata* (tweestijlige meidoorn), *Elaeagnus* (olijfwilg), *Pinus sp. Tamarix*.

Tweede zone: 1 tot 3 km achter de duinen, extra keuze 40 soorten

De tweede strook ligt al wat meer beschermd van de kust, wat betekent dat meer soorten toepasbaar zijn en de variatie dus groter wordt. De soorten uit de eerste zone tellen we hier dus bij op.

***Betula pendula*, ruwe berk**

De wilde berk was mogelijk de eerste boom die na de ijstijd in Westland groeide toen het nieuwe land ontstond. Van de berk bestaan vele soorten (*papyrifera*, *pubescens*, *utilis*, *rubra*, *lutea*, *lenta* etc.). Het is een sierlijke en ook economisch nuttige boom

Betula pendula bij het Prinsenbos in Naaldwijk.

Ginkgo biloba. Deze staat in een versteende omgeving in Wateringen voor een kerk.

Pinus sylvestris.

met fraai gekleurde stam. Hij kan meer dan 15 m hoog worden. Aan de berk worden veel magische eigenschappen toegeschreven. De witte schors, die vaak in repen van de stam valt, laat moeilijk water door. Mannelijke en vrouwelijke katjes zitten aan dezelfde boom. Hij groeit goed op zanderige grond en kan niet tegen schaduw. Het is een bloeder, dus hij mag niet in de late winter of in het begin van het voorjaar worden gesnoeid. De berk staat bekend als heilige, wijze en sterke, en ook als slanke danseres van het bos. Bijna alle oervolkeringen aanbaden de boom.

***Pinus sylvestris*, pijnboom, grove pijnboom**

De gewone den is inheems in Nederland; we noemen hem ook wel pijnboom. *Sylvestris* betekent 'in het bos groeiend'. De kroon is breed en heel apart, de boom kan meer dan 25 m hoog worden. Het blad heeft de vorm van grijsgroene naalden en er komen kleine kegels aan de boom. De den is te onderscheiden van de spar doordat zijn naalden bij elkaar staan; bij de spar staan de naalden afzonderlijk, verspreid op de lange loten. De den heeft ronde naalden, de spar platte, driehoekige of vierhoekige. 30 % van het Nederlandse bos bestaat uit deze *Pinus*, die herkenbaar is aan de fraaie oranjeleuige schors, welke gemakkelijk schilfert. Het bekende grenenhout komt van deze boom. Hij levert ook terpentijnolie, teer en hars. *P. sylvestris* 'Watereri' is een klimaatbestendige soort.

***Platanus x acerifolia (hispanica)*, gewone plataan**

De plataan is niet de meest biodiverse soort, maar groeit goed in Westland. Hij kan tegen verharding en daar hebben we veel van. Vooral *P. x acerifolia* en *P. orientalis* doen het goed. Het zijn betrouwbare stadsbomen. Ooit was deze mythologische boom gewijd aan Artemis, godin van de jacht, en ook de mooie Helena van Sparta wordt genoemd. Geneeskracht, heiligheid, toverdranken, hekserij, de plataan heeft alles in huis. Alleen al daarom is het een belangrijke boom, want bomen met een verhaal zijn extra leuk; daar zouden we meer mee moeten doen. Hij heeft een mooie ronde kroon, een fraaie schilferschors, ingesneden blad en bolvormige vruchten, die je nog lang op straat vindt als ze zijn gevallen. Het blad kan meerdere vormen hebben en is vrij groot. De mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten apart aan de boom. De plataan wordt in Westland ook toegepast als snoeivorm. De sierlijke *P. orientalis* is zeldzaam in Westland.

***Tilia*, linde**

De linde, waar vele soorten van zijn, is een mooie, grote en belangrijke park- en straatboom. Hij valt op door het lichte warmgroene blad en de grote gesloten boomkroon. Het blad is scheef of hartvormig. De welriekende boom bloeit geel-wit in mei-juni; van de bloemen kun je thee zetten. Hij wordt ook veel toegepast als snoeivorm. Zo diende de leilinde vroeger als zonwering; je ziet ze veel

in Westland. Kenmerkend is het opschot onder aan de stam. Nieuwe soorten zijn minder gevoelig voor luis. Bij luis- of spintaantasting ontstaat verkleuring. Zonder behandeling wordt de boom met luis overdekt. Jong blad vervormt en er ontstaat honingdauw, waardoor het blad plakkerig aanvoelt en glimt. De boom drupt en alles wordt kleverig, reden waarom velen de linde ongewenst vinden. De linde kan meer dan 500 jaar oud worden, maar de oudste in Westland is hooguit 45 jaar.

Tilia cordata (winterlinde) is een inheemse soort die het verdient te worden geplant, zoals alle inheemse soorten. Linde is een koningsboom, rechtspraakboom, liefdesboom, godenboom en huwelijksboom en kan zo oud worden als Methusalem – een boom vol legendes, hoe leuk is dat?

Andere soorten voor de tweede zone:

Abies sp. *Acer sp.* (esdoorn), *Alnus sp.* *Araucaria* (slangenden), *Betula sp.* *Carpinus betulus* (haagbeuk), *Cedrus sp.* (ceder), *Cornus sp.* *Larix* (Japanse lork), *Ligustrum sp.* *Metasequoia glyptostroboides* (moerascipres), *Picea sp.* (spar), *Populus* (populier), *Prunus sp.* *Pseudotsuga*, *Pyrus calleryana* (sierpeer), *Quercus sp.* *Salix matsudana* (Chinese wilg), *Sequoia sempervirens* (kustsequoia), *Taxus sp.* *Tilia sp.* (linde), *Ulmus sp.* (iep).

Betula pendula in Naaldwijk.

Derde zone: 3 tot 6 km, extra keuze 60 soorten *Ginkgo biloba*, Japanse notenboom

Ginkgo is een unieke, bijna fossiele boomsoort die al 150 miljoen jaar bestaat. Het is geen conifeer, ondanks de naaktzadigheid. Hij heeft waaivormig lichtgroen blad zonder middennerf, dat in de herfst mooi goudgeel wordt. Hij groeit langzaam, maar kan meer dan 25 meter hoog worden en zeer oud. De mannelijke vorm is slank, de vrouwelijke is breed vertakt. Vaak worden ze gesnoeid om ze compact te laten groeien.

Ginkgo komt van het Chinese woord *ginkyo*, wat zilveren abrikoos betekent. Biloba betekent tweelobbig (bi = 2), wat we zien aan het blad met

een insnijding in het midden, vandaar tweelobbig. Al duizenden jaren worden de zaden en het blad van de Japanse notenboom gebruikt voor genezing bij ziekten. Ook in de cosmetica is hij bekend; het is kortom een veelzijdige boom. De oudste mij bekende Westlandse ginkgo staat in Wateringen, voor een kerk in de straat. De ginkgo is een boom vol mythes en rijk aan verhalen. Hij wordt zelfs genoemd als enige overlever van de bom op Hiroshima... De boom die daar bij het museum staat, blijkt echter een *Firmiana simplex*, een Chinese parasolboom te zijn.

***Juglans nigra*, zwarte walnoot**

Walnoten zijn er helaas bijna niet in Westland,

Betula pendula in Naaldwijk.

maar degene die er staan, doen het goed. Het is een vruchtboom die zeker thuis hoort in dit tuinbouwgebied en ook klimaatbestendig is. De boom kan enorm groot worden en zit dan rijk in het blad; 25 meter is geen uitzondering. Ik vind het samengestelde glanzende blad erg mooi; het is tot 40 cm lang met vijf tot negen deelblaadjes per blad. Het is een ideale schaduwboom in een hete zomer. De walnoot heeft vrouwelijke en mannelijke bloemen (katjes), die je eind mei ziet verschijnen. De smakelijke vruchten komen pas laat in het jaar, in oktober, en de rijping hangt af van de temperatuur. In een warme zomer kan hij veel smakelijke noten leveren. *Juglans regia* is de okkernoot. Het is een symbool van wijsheid, hij beschermt tegen boze geesten, speelt een hoofdrol in de liefde en nog meer bij de gezondheid – zo'n boom moet je dus planten!

***Liquidambar styraciflua*, amberboom**

De amberboom is een feest in de zomer, als hij vol blad zit, en nog meer in de herfst, als zijn fantastische kleurenspeel de mensen blij maakt. Hij is bladverliezend en kan meer dan 20 meter hoog worden. De oorsprong ligt in Amerika, waar hij zeer hoog kan worden, maar dat geldt voor veel meer bomen. In het Westlandse kustklimaat blijven alle bomen lager; het is voor veel bomen een moeilijk klimaat. De stam loopt recht van de voet naar de top en de schors wordt kurkachtig. De bloemen zijn onaanzienlijk en de kleine groene ronde steekelige vruchten hebben weinig sierwaarde. Maar de fraaie, diep ingesneden bladvorm en het knallende kleurenfeest in de herfst zijn goede redenen om de *Liquidambar* aan te planten.

Deze oude elzen groeien in Maasdijk bij de oude sluis.

Juglans

Liquidambar

Salix x sepulcralis (babylonica), treurwilg

Misschien is de wilg wel een van onze mooiste boomsoorten. De treurwilg, maar ook de knotwilg en andere wilgensoorten zijn kind aan huis in Westland. In de vaak natte bodem groeien ze uitstekend. Als ze groot zijn, worden ze vaak gekandelaberd; dan blijft er van de fraaie vorm niets anders over dan een paar zielige staketsels, waarop een takkenpruik groeit. De meeste wilgen hebben smalle langwerpige blaadjes. Mannelijke en vrouwelijke bloemen staan op aparte bomen. De treurwilg is onmisbaar in het Westlands gebied.

Salix alba

De schietwilg is een snel groeiende boomsoort. Hij wordt groot, heeft veel ruimte nodig en staat graag op een natte plek. Hij komt veel als knotwilg voor. De mannelijke katjes vallen op door de heldergele helmknoppen en de vrouwelijke bloemen verspreiden een fijne geur. De jonge takken zijn buigzaam en de schors zit in het voorjaar los. Als de stam op 2 m wordt afgezaagd, ontstaat een knotwilg. Volgens de oude mythologie is de wilg met de maangodin Cerridwen verbonden, dus werden aan de boom magische krachten toegeschreven, zou hij helpen bij liefdesverdriet en pech voorkomen.

Andere soorten voor de derde zone:

Ailanthus, *Alnus* sp. (els), *Aucuba* sp. (broodboom), *Betula* sp. (berk), *Buddleia* sp. (vlinderstruik), *Carpinus betulus*, *Callicarpa* sp. (schoonvrucht), *Celtis* sp. (netelboom), *Cercis siliquastrum* (judasboom), *Cornus* sp. *Corylus* sp. *Cydonia* (kweepeer), *Eleagnus* sp. (olijfwilg), *Gleditsia* sp. (valse christusdoorn), *Malus* (appel), *Mespilus germanica*, *Morus* sp. (moerbeï), *Ostrya carpinifolia* (Europese hopbeuk), *Platanus* sp. (plataan), *Pterocarya fraxinifolia* (Kaukasische vleugelnoot), *Pyrus calleryana* (sierpeer), *Robinia pseudoacacia* (valse acacia), *Sorbus* sp. (meelbes).

Vierde zone: 6 tot 9 km, extra keuze 40 soorten

Castanea sativa, tamme kastanje

Deze boom is oorspronkelijk uit Zuid-Europa afkomstig, maar hij gedijt goed in Nederland. In Westland ken ik een paar kleintjes. Hij is niet veeleisend, kan wat droogte verdragen, maar hij is wel gevoelig voor zeewind. Het blad is gekarteld of gezaagd. De bloeiwijze (katjes) is geelgroen/roomkleurig, vrij lang en geurt lekker; bestuiving gebeurt door insecten. De vruchtomhulsels zijn zeer stekelig. De vrucht is eetbaar en lekker; als er een of twee noten in een vrucht zitten, zijn ze eetbaar. Oude bomen krijgen vaak een mooie gedraaide stam. Hij kan meer dan 25 meter hoog worden en zeer oud. Het is echt een parkboom, die losse humusrijke grond verlangt.

Sophora japonica, honingboom of Japanse pagodeboom

De *Sophora* is ook een niet te missen boom, die wel beschut moet staan. Hij heeft een dichte kroon, wordt meer dan 20 meter hoog en heeft geveerd blad. Mooi zijn de jonge takken met witte lenticellen. Het donkergroene samengestelde blad heeft zeven tot zeventien deelblaadjes. De roomwitte bloempluimen komen pas laat, in juli/augustus; daardoor komen de peulvruchten niet goed tot ontwikkeling. Als de temperatuur stijgt, zal dat

anders worden. Eenmaal vol in bloei is de oudere boom een absolute en ongenaakbare schoonheid. Omdat de bloemen rijk zijn aan nectar, is het een feestboom voor bijen.

Andere soorten voor de vierde zone:

Aesculus sp. (paardenkastanje), *Ailanthus altissima* (hemelboom), *Catalpa* sp. (trompetboom), *Fagus* sp. (beuk), *Ficus carica* (vijgenboom), *Gymnocladus dioica*, *Halesia* sp. (sneeuwklokjesboom), *Koeleruteria* sp. (blazenboom), *Laburnum* sp. (gouden regen), *Liriodendron* sp. (tulpenboom), *Magnolia* sp. (beverboom), *Malus sylvestris* (wilde appel), *Nyssa sylvatica*, *Parrotia persica*, *Paulownia tomentosa* (Anna-Paulowniaboom), *Prunus* sp. (kers), *Phellodendron amurense*, *Rhus typhina* (azijnboom), *Syringa* sp. (sering), *Thuja* sp. (levensboom), *Tsuga canadensis* (scheerlingsden), *Zelkovia* sp.

Vier klimaatgordels

De vraag hoe bomen in het Westlandse kustgebied succesvoller kunnen groeien, rekening houdend met klimaatverandering en bodemkenmerken, kan volgens mij succesvol worden beantwoord door de kust in vier klimaatgordels te verdelen. Door de stapeling van soorten per zone ontstaat een steeds gevarieerder bomenbeeld als men verder van de kust komt. Door de inzet van toekomstbomen en soorten die niet of minder gevoelig zijn voor invasieve ziekten, kan Westland op termijn zeker een mooie groene gemeente worden, met een grote soortvariatie in boomvormen, blad-, bloem- en vruchtvormen en afwisselende herfstkleuren. De vraag is nu hoe de Westlandse politiek en de groenwereld hierop zullen reageren. Er wordt in Westland nu bruto ca. 2,35 euro per m2 aan groen besteed. Het besef zal moeten ontstaan dat er veel meer budget nodig is, naast inzicht en visie. Ik heb er wel vertrouwen in.

Aad van Uffelen is groenauteur en was docent aan de mts in De Lier. Hij zet zich nu in voor de bomen in de gemeente Westland.

Bronnen: Van den Berk, Ebben, Boot & Co, WUR, internet

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5641